

alia ponit. In huius est auctoritas ap. i. ad
Thimoth. 2. **R**o dicendum quod ad orationem tria
requiruntur. quorum primum est: ut orans accedat
ad deum quem orat: quod significatur nomine orationis: quod oratio
est ascensus intellectus in deum. 2. requiritur petitio que
significatur nomine postulacionis siue petitionis ut ali-
quid proponat determinate: quod quidam nominant
proprie postulacionem siue ideterminate ut cum
quis petit iuuari a deo: quod nolant supplicatio-
nem siue solum factum narret: sicut illud Job. xi.
Ecce que amat infirmas: quod vocatur inuocatio
ne. 3. requiritur ratio impetrandi quod petitio. et hoc uel ex
parte dei uel ex parte petentis. **R**o quidem impetra-
ndi ex parte dei est eius scititas propter quam petimus exau-
diri: sicut illud Daniel. 9. Propter te metipsum in-
clina deus me auribus tuis. et ad hoc pertinet obsecra-
tio que est per sacra testatio: sicut cum dicimus per na-
tunitate tua libera nos domine. **R**o uero impetra-
ndi ex parte petentis est gratiarum actio: quod de acceptis
beneficiis gratias agentes meremur accipere
portio: ut in collecta dicitur. et id dicit glo. i. ad
Thimoth. 2. quod in missa obsecraciones sunt que
precedunt consecraciones in quibus quidam sacra comemo-
rantur. orationes sunt in ipsa consecratione in qua
mens maxime deus eleuari in deum. postulaciones
autem sunt in sequentibus petitionibus. gratiarum ac-
tiones in fine. In pluribus etiam ecclesie col-
lecti habentur prout attendi sic in collecta trinitatis
quod dicitur: omnipotens sempiterna deus. per-
tinet ad orationis ascensus in deum quod dicitur: quod de
disti famulis tuis etc. pertinet ad gratiarum actio-
nem quod dicitur: postquam sumus etc. pertinet ad postula-
tionem. quod in fine ponitur: per dominum nostrum etc. perti-
net ad obsecrationem. In collationibus autem
patrum dicitur quod obsecratio est imploratio pro peccatis
oratio cum aliquid deo uouemus. postulatio cum pro
alijs petimus. sed primum melius est. Ad primum ergo
dico quod obsecratio non est adiuratio ad compellendum
quod prohibetur: sed ad misericordiam implorandum.
Ad secundum dico quod oratio comiter sumpta includit
omnia que hic dicuntur. sed secundum quod alia diuiditur im-
portat proprie ascensus in deum. **A**d tertium dicendum
quod in diuersis preterita precedunt futura
sed aliquid unum et idem prius est futurum quam sit
preteritum. et ideo gratiarum actio de alijs benefi-
cijs precedit postulacionem aliorum benefici-
orum: sed idem beneficium prius postulatur. et ultimo
cum acceptum fuerit deo gratias aguntur. postulacio-
ne autem precedit oratio: pro qua accedit ad eum a quo pe-
timus. orationem autem precedit obsecratio: quod ex con-
sideratione diuine bonitatis ad eum audemus accedere.

Deinde de
randum est de exterioribus acti-
bus latrice. **E**t per de adora-
tione: pro qua aliquis suum corpus
ad deum uenerandum exhibet.
2. de illis actibus quibus aliquid de rebus exte-
rioribus deo offert. 3. de actibus quibus ea que dei sunt
assumuntur. **C**irca primum quatuor tria. **P**rimo
adoratio fit actus latrice. **2.** utrum adoratio im-
portet actum interiore et exteriore. **3.** utrum ado-
ratio regat determinationem loci.

Ad primum sic proce-

dit. **V**idetur quod adoratio non sit actus latrice
siue religionis. **C**ultus enim religionis soli deo obbe-
tur: sed adoratio non debet soli deo. legit enim
Gen. 18. quod Abraham adorauit angelos. Et 3.
Reg. 18. quod Nathan propheta ingressus ad
regem Dauid adorauit eum prout in terra. ergo ado-
ratio non est actus religionis. **R**espondeo. Religionis cul-
tus debetur deo prout in ipso beneficium: ut
per Augustinum. xi. de ciuitate dei. sed adoratio debet ei
ratione maiestatis: quod super illud psalmus. Adorate
dominum in atrio sancto eius. dicit glo. de his atrijs ue-
nit in atrium ubi maiestas adoratur. ergo adoratio
non est actus latrice. **R**espondeo. **U**ni religionis cultus tri-
bus personis debet. non autem una adoratione
adoramus tres personas sed ad inuocationem
trium personarum singulariter genuflectimus. ergo ado-
ratio non est actus latrice. **S**ed 3. est quod Math. 4.
iducit. Dominum deum tuum adorabis et illi soli
seruies. **R**o dicendum quod adoratio ordina-
tur in reuerentiam eius quod adoratur. Manifestum est autem
ex dictis quod religionis proprium est reuerentiam deo
exhibere. unde adoratio que de adoratur est religionis
actus. **A**d primum ergo dico quod deo debet reueren-
tia propter eius excellentiam que aliquid creaturam com-
paratur non secundum equalitatem: sed secundum quadam participatio-
nem. et id alia ueneratione ueneramur deum quod
pertinet ad latricam. et alia ueneratione que dicitur excel-
lentes creaturas quod pertinet ad uuliam de qua per di-
ceat. **E**t quod ea que exteriori aguntur signa sunt interio-
ris reuerentie. quidam exteriora ad reuerentiam perti-
nentia exhibentur excellentibus creaturis in quibus
maximum est adoratio sed aliquid est quod soli deo ex-
hibetur. scilicet sacrificium. unde Augustinus dicit xi. de ciuitate dei.
Multa de cultu diuino usurpata sunt que honoribus
offeruntur humanis siue humilitate nimia siue adu-
lacione pestifera. ita tamen quod quibus ea deferuntur habentur
habentur qui dicuntur colendi et uenerandi

si aut multū eis additur et adorandi: q̄s h̄o f̄a
 ctificadū c̄sūt nisi ei quē deum aut sc̄iut
 aut putant aut finxit. s̄ reuerentiā q̄ q̄ crea
 ture excellēti debet. **N**athā adorauit **D**auid
 s̄m at reuerentiā q̄ debet deo **M**ardoche
 us noluit adorare **A**man. timēs ne honore
 dei transferret ad h̄oies: ut d̄r **D**ester. 3. et si
 milit̄ s̄m reuerentiā debitā creature excellē
 ti **A**brabā adorauit āgelos: et ē **J**osue ut
 legis **J**osue 5. q̄uis possit itelligi q̄ adora
 uerit adoratioe latrīe deū q̄ i p̄sona āgeli ap
 pareat et loq̄bat. sc̄d̄: at reuerentiā q̄ debet
 deo p̄hibet ē **J**ohānes āgelū adorā **A**p̄c.
 vlt. tū ad ostēdēdū dignitatē hoīs quā ade
 ptus ē p̄ x̄pm: ut angelus equetur. **U**nde ibi
 subdit. **C**oseru' tu' s̄m et fratru' tuozū: tū etiā
 ad excludēdū idolatrie occasionē. **U**n̄ s̄bdi
 tur. **D**eū adora. **A**d secūdū v̄d̄ q̄ sub ma
 iestate diuina itelligitur oīs dei excellētia. ad
 quā p̄tinet q̄ i ip̄o sicut in sūmo bono b̄tifi
 camur. **A**d t̄tū dicendū q̄ q̄ una ē excel
 lentia triū p̄sonarū. un' honor et reuerentia
 eis debetur. et p̄ oīs vna adoratio: in cuius
 figura legitur de **A**brabā **G**en. 18. q̄ tres uī
 ri ei apparuerūt: adorās unū allogtur dicēs
Die si iueni grām et c. **T**erna aut̄ genuflectō
 signū ē t̄nary p̄sonarū: nō at diuersitas ado
 rationū.

Ad secunduz sic pro

cedit. **V**idēt q̄ odoratio non ip̄ortet actuz
 corporalē. dicitur. n. **J**oh. 4. **V**eri adorato
 res adorabunt patrē in spū et veritate. s̄ id
 q̄d fit in spū nō p̄tiet ad corporalē actū. q̄ ado
 ratio nō ip̄ortat corporalē actū. **P**. **N**omē
 adoratiois ab ofone sumit. s̄ oīo p̄cipali
 ter cōsistit in interiori actu: s̄ illud. i. ad **C**or
 14. **O**rabo spū: orabo et iute. q̄ adoratio ma
 xime ip̄ortat spūalē actū. **P**. **C**orporales ac
 tus ad sensibile cognitionē p̄tinet. deū at̄ n̄
 attingimus sensu corporis: s̄ mētis. q̄ ado
 ratio nō ip̄ortat corporalē actū. **S**3 ē q̄d su
 per illud **E**xo. 20. nō adorabis ea: neq̄ coles
 dicit glo. **N**ec affectu colas: nec sp̄e adores
R. dicendū q̄ sicut **D**amas. dicit in. 4. li.
 q̄ ex duplici nā cōpositi sum'. intellectuali
 .i. et sensibili. duplicē adorationē deo. offeri
 mus. s. spūalē q̄ cōsistit in interiori mentis
 deuotione. et corporalē q̄ cōsistit in exteriori cor
 poris humiliatioe. **E**t q̄ i oib' actib' latrīe
 id q̄d ē ext̄' referet ad id q̄d ē iteri' sicut ad

principali'. iō ipsa exterior adoratio fit pp̄
 iterioe ut videlicet p̄ signa humilitatis que
 corporalē exhibem' exciet n̄ affectus ad **B**
 uciendū se deo: q̄ cōnāte ē nob̄ ut p̄ sensibi
 lia ad intelligibilia procedam'. **A**d primū
 q̄d q̄d ē adoratio corporalis in spū fit i q̄tuz
 ex spūali deuotione p̄cedit et ad eā ordinat.
Ad secūdū v̄d̄ q̄ sicut oīo p̄mordialit̄ est
 q̄d in mente. secundario aut̄ verbis exp̄mis
 vt s̄ dictū ē. ita etiā adoratio principalr̄ qui
 dē in interiori dei reuerentia cōsistit. secun
 dario aut̄ i q̄busdā corporalib' humilitatis si
 gnis: sicut genuflectim' n̄ram infirmitatem
 designantes in cōparatioe ad deū. p̄osterni
 mus at̄ nos q̄i profitentes nos nihil esse ex
 nobis. **A**d t̄tū v̄d̄ q̄ et si p̄ sensū deū at
 tingere n̄ possum'. p̄ sensibilia t̄n̄ signa mēs
 n̄ra puocat ut tendat i deū.

Ad tertuz sic proce

dit. **V**idēt q̄ adoratio nō regrat dēmiatū
 locū. dicitur. n. **J**oh. 4. **V**enit hora q̄n̄ neq̄
 in monte h̄ neq̄ in hierosolymis adorabit
 patrē. **E**adē at̄ rō vidēt eē et d̄aly 3 locis. q̄d
 terminatus locus nō requirit ad adorandū
P. **A**doratio exterior ordinat̄ ad interio
 re. s̄ iterior adoratio fit ad deū: ut vbiq̄ exi
 stēt. q̄ exterior adoratio nō regrat dēmina
 tū locū. **P**. **I**dē deus ē q̄ in nouo et veteri
 testamento adorat̄: s̄ in veteri testamēto si
 ebat adoratio ad occidentē. nā ostiū tabnaculi
 respiciebat ad orientē ut h̄etur **E**xo. 26. q̄
 eadē rōe et nūc dēmus adorare ad occiden
 tē. si aliq̄s loc' dēmiat' regrat ad adorandū
S3 ē q̄d d̄r **I**sa. 56. et inducit **J**oh. 2.
 domus mea domus orōis vocabit'. **R**. v̄d̄
 q̄ sicut dictū ē: in adoratioe p̄ncipalior ē ite
 rior deuorō mentis. secundariū at̄ ē q̄d p̄tiet
 exteri' ad corporalia signa. mēs autē iteri' ap
 prehendit deū q̄i nō p̄ph̄sū aliq̄ loco: s̄ cor
 poralia signa necesse ē q̄ i dēmiato loco et
 situ sint. et iō dēmiatio loci n̄ regrat ad ado
 rationē p̄ncipalit̄ q̄i fit de necessitate ipsius: s̄
 s̄m quādā dēctiā: sicut et alia corporalia si
 gna. **A**d primū q̄d q̄d oīs p̄ illa v̄ba p̄e
 nunciat cessationē adoratiois tam s̄m rituz
 iudeozū adorantiū in ierl̄u. q̄d ē s̄m rituz sa
 maritanozū adorantiū i mōte garizim: ut q̄
 .n. rituz cessauit veniente spūali euāgely vi
 tate: sc̄dm quā i oī loco deo sacrificat̄: ut d̄r
Malach. p. **A**d secūdū v̄d̄ q̄ dēmiatus

locus eligat ad adorandū: nō pp̄t deū q̄ adora-
ratur: q̄i loco cōcludat: s̄z pp̄t ipsos adora-
tes. **Et** h̄ triplici rōne. p̄ qdē pp̄t loci cōsecra-
tionē ex qua sp̄ialē deuotionē accipiūt ado-
rantes ut maḡ exaudiant: sicut p̄ ex adora-
tōne. Salomōis. 1. Regl. 8. 2. propter sacra-
myteria et alia scitatis signa q̄ ibi cōtinent. 3.
pp̄t cōkursū multorū adorantiū ex q̄ sit ofo
magis exaudibilis: s̄z illō. **Matth. 18.** **Ubi** sūt
duo vel tres cōgregati i nōie meo: ibi sū ego
i medio eorū. **Ad** tertiū dicendū q̄ fm qm
dam decentiā adoram⁹ versus orientē. p̄ q
dē pp̄t dīne maiestatis iudiciū qd nobis
māifestat i motu celi q̄ ē ab oriēte. 2. pp̄t pa-
radisū i oriēte cōstitutū: ut legit̄ **Gen. 2.** fm
litterā septuaginta it̄p̄tū: q̄i q̄ram⁹ ad para-
disū red. re. 3. pp̄t xpm q̄ ē lux mundi. et ori-
ens nominatur **Zach. 6.** **Et** q̄ ascendit sup
celū celi ad orientē. et ab oriente ē expectat̄
ventur⁹ fm illud. **Matth. 24.** **Sicut** fulgur
exit ab oriēte et parit visq̄ i occidētē. ita erit
et aduentus filij hōis.

Quinde cōside-
randū est d̄ actib⁹ q̄bus ali-
que res exteriores deo offe-
rūt. **Circa** q̄s occurrit du-
plex cōsideratio. 1. p̄ qdē de
his q̄ deo a fidelib⁹ dant. 2. de votis quib⁹
ei aliq̄ p̄mittūt. **Circa** p̄mū cōsiderandū ē
de sacrificijs: oblatōibus: primitijs: et decis.
Circa sacrificia q̄runt̄ quatuor. 1. vtz of-
ferre deo sacrificiū sit de lege nāe. 2. vtrū
soli dō sit sacrificiū offerendū. 3. vtz offer-
re sacrificiū sit sp̄ialis act⁹ virtutis. 4. vtz
oēs teneāt ad sacrificiū offerendū.

Ad primū sic proce-
ditur. **Uidetur** q̄ offerre sacrificiū deo n̄ sit
de lege nāe. **Ea. n.** que sūt iuris nālis: cōia sūt
apud oēs hoies: nō at h̄ contigit circa sacri-
ficia. nā qdā legunt̄ obtulisse i sacrificium
panē et vinū: sicut de melchisedech d̄ **Gen. 14.**
qdā h̄. qdā vō alia ut aīalia. q̄ oblatio
sacrificiorum nō ē de iure naturali. **S.** **Ea**
q̄ sūt iuris nālis: oēs iusti fuauerūt: s̄z nō le-
git̄ d̄ **Isaac** q̄ sacrificiū obtulerit: neq̄ etiā
de **Adā**. de q̄ t̄n̄ d̄ **sap. x.** q̄ sapia eduxit eū
a delicto suo. q̄ oblatio sacrificij nō ē de iur̄
nāli. **S.** **Aug.** d̄c. 1. de ciui. dei. q̄ sacrifi-
cia i quadā significātia offerūt. vocet̄ at̄ q̄ s̄

p̄cipua inter signa: sicut idē d̄c̄ in l̄ de doc-
trina xp̄ana: nō signat̄ nāle: s̄z ad placitū fm
p̄m. q̄ sacrificia nō sūt de lege nāli. **S.** **3.**
ē q̄ i qualibz etate et apd̄ q̄libet hōiūz natō-
nes sp̄ sūt aliq̄ sacrificiorū oblatō: qd̄ aut̄ ē
apud oēs videt̄ nāle eē. q̄ et oblatio sacrifici-
orū ē de iure nāli. **S.** **dicendū** q̄ nāl̄ rō
dictat hōi q̄ alicui sup̄iori subdat̄ propter
defectus q̄s in seipso sentit: in q̄b⁹ ab aliq̄ su-
periori eget adiutari et dirigi. et q̄qd̄ illd̄ sit
b̄ ē qd̄ apud oēs dicit̄ de. **Sicut** at̄ i reb⁹
nāibus nāl̄ iferiora superioribus subdit̄:
ita ēt nāl̄is rō dictat hōi fm nāl̄e inclinatio-
nē: ut ei qd̄ ē supra hōies: subiectōes et hono-
rē exhibeat fm suū modū. **Est** at̄ modus cō-
ueniēs hōi ut sensibilib⁹ signis v̄tat̄ ad aliq̄
exp̄imenda: q̄ ex sensibilib⁹ cognitionē ac-
cipit. et iō ex nāl̄i rōne p̄cedit q̄ hō ḡbus d̄s
sensibilibus sub⁹ v̄tat̄: offerens eas deo in si-
gnum debite subiectiōis et honoris s̄z iustitū
dīnē eorūz q̄ d̄nis suis aliq̄ offerūt i recogni-
tionē dominy. **S.** at̄ pertinet ad rōnē sacrifi-
cij. et iō oblatio sacrificij p̄inet ad ius nāle.

Ad primū q̄ dicendū q̄ sicut supra dictū ē
aliqua i cōi sūt de iure nāli: q̄rū d̄c̄m̄at̄ d̄c̄
sūt d̄ iure positiuo: sicut q̄ malefactores pu-
niant̄ h̄z lex nālis: s̄z q̄ tali pena uel tali pu-
niantur ē ex cōstitutōe dīna uel hūana. sicut
etiā oblatio sacrificij in cōi ē de lege nāli. et
iō in h̄ oēs cōueniūt. s̄z d̄c̄m̄atio sacrificio-
rū ē ex iustitōe hūana uel dīna. et iō i h̄ d̄c̄
ferunt. **Ad** sc̄m̄ d̄ q̄ **Adā** et **Isaac** sicut
et alij iusti: deo sacrificiū obtulerunt fm sui
tēporis cōgruētā: ut p̄z p̄ **Regl.** qui dicit q̄
apud antiquos p̄ sacrificiorū oblatōes i mit-
tebat̄ pueris p̄ctm̄ originale: nō t̄n̄ de oib⁹
iustorū sacrificijs sit mētio in scriptura: s̄z so-
lū de illis circa q̄ aliqd̄ sp̄iale accidit. p̄t̄ t̄n̄
eē rō quare **Adā** nō legit̄ sacrificiū obtulisse:
ne q̄ i ip̄o notat̄ origo p̄cti. simul ēt in eo
sanctificatiōis origo signare. **Isaac** vō signi-
ficauit xpm̄ in x̄stū ipse oblat⁹ ē in sacrificiū
v̄n̄ nō oportebat ut signef̄ quasi sacrificium
offerēs. **Ad** t̄n̄ d̄ q̄ significare cōcept⁹
suos ē hōi nāle: s̄z d̄c̄m̄ato signorū est s̄z
hūmanū placitū.

Ad secundū sic pro-
cedit. **Uidet** q̄ n̄ solū sumo deo sit sacrifici-
ū offerendū. **Cū. n.** sacrificiū dō offeri d̄beat
videt̄ q̄ oibus illis sit sacrificium offerendū